ANTIMONOPOLY COMMITTEE
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Ўзбекистон Республикаси Монополияга қарши курашиш қўмитаси

Монополияга қарши курашиш қўмитаси томонидан хўжалик юритувчи субъектлар, давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, шунингдек жисмоний шахсларга нисбатан қўзғатилган ишлар ва уларнинг самараси

Ноҳалол ракобатга чек қўйиш бошқармаси Вазифа ва Функциялари

- Хўжалик юритувчи субектларни **инсофсиз рақобатчилардан** ўз ваколатлари доирасида ҳимоя қилади

- **Юридик шахснинг индивидуаллаштирилган воситаларига ва товарни индивидуаллаштириш воситаларига мутлақ ҳуқуқни сотиб олиш** билан боғлиқ инсофсиз рақобат ҳолатларини аниқлайди

- Юридик шахслар томонидан келиб тушган аризаларни рақобат қонунчилигига зид холатларини аниқлаган холда, **Қўмитанинг Махсус комиссиясида иш кўриб чиқилиши учун таклиф киритади**

«Рақобат» ва **«инсофсиз рақобат»** тушунчалари

Рақобат — хўжалик юритувчи субъектларнинг (рақобатчиларнинг) мусобақалашуви бўлиб, бунда уларнинг мустақил ҳаракатлари улардан ҳар бирининг товар ёки молия бозоридаги товар муомаласининг умумий шарт-шароитларига бир томонлама тартибда таъсир кўрсатиш имкониятини истисно этади ёки чеклайди

Инсофсиз рақобат — хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг иқтисодий фаолиятни амалга оширишда афзалликларга эга бўлишга қаратилган, қонун ҳужжатларига, иш муомаласи одатларига зид бўлган ҳамда бошқа хўжалик юритувчи субъектларга (рақобатчиларга) зарар етказадиган ёки зарар етказиши мумкин бўлган ёхуд уларнинг ишчанлик обрўсига путур етказадиган ёки путур етказиши мумкин бўлган ҳаракатлари

Ўзбекистон Республикаси
«Рақобат тўғрисида»ги Қонунининг 4-чи моддаси

Қонун ҳужжатларини рақобатга таъсири нималарда кўринади

Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг:

- фаолиятнинг бирор бир соҳасида янги хўжалик юритувчи субъектларни ташкил этишга чекловлар жорий этилиши;

- шартномалар тузишда устунлик бериш, сотиб олувчиларнинг муайян доирасига товарларни биринчи навбатда реализация қилиш, молиявий маблағларнинг манбаларини танлаш ва улардан фойдаланиш йўналишларининг афзаллиги тўғрисида хўжалик юритувчи субъектга кўрсатмалар берилиши;

- айрим хўжалик юритувчи субъектларга уларни товар ёки молия бозорида фаолият кўрсатаётган бошқа хўжалик юритувчи субъектларга нисбатан афзал ҳолатга қўядиган имтиёзлар, преференциялар ва енгилликларни асоссиз равишда берилиши;

- хўжалик юритувчи субъектларнинг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиниши;

- хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий фаолиятига оқибатда рақобат чекланиши мумкин бўлган тарзда аралашиши;

- ўз вазифаларини хўжалик юритувчи субъектларнинг вазифалари билан қўшиб бажариши;

- айрим хўжалик юритувчи субъектларнинг фаолияти учун бошқа камситувчи ёки имтиёзли шартлар (шароитлар) белгилаши тақиқланади

Рақобатга давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларини таъсирига мисол сифатида қуйидагиларни кўрсатиш мумкин

2020 йил 4 декабр куни Сурхондарё, Қашқадарё ва Хоразм вилоятлари ҳокимликлари ҳамда ушбу вилоятлар Ички ишлар бошқармаларига нисбатан иш қўзғатилди.

Ушбу давлат органлари томонидан бошқа вилоятларда фаолият кўрсатувчи пахта чигитини қайта ишлаб чиқарувчи корхоналар томонидан биржа савдоларида сотиб олинган чигит маҳсулотини ушбу ҳудудлардан ўз ҳудудига олиб чиқиб кетишида тўсқинлик қилингани ҳолати кўриб чиқилган, уларга нисбатан қарор чиқарилиб тегишли кўрсатма берилган.

Хатоларини ўз вақтида тушунган ушбу давлат органлари Қўмита махсус комиссияси томонидан берилган кўрсатмаларни ўз вақтида бажарган ва чигит маҳсулотлари вилоятлар чегараларидан олиб чиқилишига эришилган.

Инсофсиз рақобат турлари

- Бошқа хўжалик юритувчи субъектга зарар келтириши ёки унинг ишчанлик обрўсига путур етказиши мумкин бўлган **нотўғри таққослашлар**
- Юридик шахснинг интеллектуал фаолияти натижаларидан ва уларга тенглаштирилган индивидуаллаштириш воситаларидан, товарни **индивидуаллаштириш воситаларидан қонунга хилоф равишда фойдаланилган ҳолда товарни реализация қилиш**
- Товарнинг хусусияти, ишлаб чиқарилиш усули ва жойи, истеъмол хоссалари, нархи, сифати, ишлаб чиқарувчининг (бажарувчининг) кафолат мажбуриятлари хусусида **истеъмолчиларни чалғитиш**
- Фан-техникага, ишлаб чиқаришга ёки савдога оид ахборотни, шу жумладан **тижорат сирини эгасининг розилигисиз олиш, ундан фойдаланиш, уни ошкор этиш**
- товар ёки молия бозорига бошқа хўжалик юритувчи субъектнинг киришига тўсиқ қўйиш тақиқланади
- Юридик шахсни индивидуаллаштириш воситаларига, **товарни индивидуаллаштириш воситаларига бўлган мутлақ ҳуқуқни олиш**, шунингдек **хўжалик юритувчи субъект (рақобатчи) томонидан аввал фуқаролик муомаласига киритилган товарга нисбатан белги билан айнан ўхшаш ёки адаштириб юбориш даражасида ўхшаш бўлган товар белгисини рўйхатдан ўтказиш** билан боғлиқ инсофсиз рақобат

Инсофсиз рақобат ва халқаро тажриба

Халқаро тажрибада, инсофсиз рақобатга чек қўйиш, давлатнинг монополияга қарши курашиш сиёсатининг бир қисми ёки алоҳида тизими сифатида кўрилади

Францияда инсофсиз рақобатга чек қўйиш аввало “Фуқаролик тўғрисида”ги Кодексда белгиланиб ўтилган. Ушбу Кодексда келтирилган қоидалар асосида, кейинчалик инсофсиз рақобат билан курашиш сохасига тегишли бошқа қонунлар ишлаб чиқилган

Германияда 1909 йила қабул қилинган “Инсофсиз рақобатга чек қўйиш тўғрисида”ги Қонун бугунги кунгача энг соҳадаги энг асосий норматив акт бўлиб ҳисобланади. Ушбу Қонун асосида, Германия судлари жуда бой тажриба орттириб ва тизим яратди, шу кунга қадар инсофсиз рақобат билан курашиб келмоқда.

АҚШда инсофсиз рақобат тизими **иккита даражага бўлинган** - **Федерал** ва **штатлар** кесимида. **Федерал** даражада 1946 йилда қабул қилинган “Товар белгилари тўғрисида”ги Қонун ахамиятга эга. **Штатлар** кесимида инсофсиз рақобат билан курашишда – маҳаллий судлар тажрибаси муҳим ҳисобланади.

ACRU
ANTIMONOPOLY COMMITTEE OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Федеральная Антимонопольная Служба

Autorité de la concurrence

Fair Trade Commission

Нотўғри таққослашлар

Бошқа хўжалик юритувчи субъектга зарар келтириши ёки унинг ишчанлик обрўсига путур етказиши мумкин бўлган **нотўғри таққослашлар**

Индивидуаллаштириш воситаларидан қонунга хилоф равишда фойдаланилган ҳолда товарни реализация қилиш

Юридик шахснинг интеллектуал фаолияти натижаларидан ва уларга тенглаштирилган индивидуаллаштириш воситаларидан, товарни индивидуаллаштириш воситаларидан қонунга хилоф равишда фойдаланилган ҳолда товарни реализация қилиш

Истеъмолчиларни чалғитиш

Товарнинг хусусияти, ишлаб чиқарилиш усули ва жойи, истеъмол хоссалари, нархи, сифати, ишлаб чиқарувчининг (бажарувчининг) кафолат мажбуриятлари хусусида **истеъмолчиларни чалғитиш**

Coca-Cola - Frutto Cola

Оригинальная продукция Компании The Coca-Cola Company	Продукция производимая со стороны ООО «NORIN BOTTLERS»

COLGATE - GALAXY

COLGATE - GALAXY

RED BULL - RED BULLS

HEAD & SHOULDERS-HEAD & SHOUDERS

Original:

AMPSUL - AMPISUL

BIG BON – MAXI BON

ФЕСТАЛ – УНИ ФЕСТАЛ

ТЕРАФЛЮ - меТЕРЛАФЛУ

KORZINKA – GRAND KORZINKA

korzinka.uz

KORZINKA

КОРЗИНКА

Қўмита томонидан инсофсиз рақобатга чек қўйиш сохасида қандай ишлар амалга оширилган

2019 йил январ - ноябр

Келиб тушган аризалар	Қўзғатилган ишлар	Қонунбузилиш тан олинган	Иш қўзғатиш рад этилган	Тушунтириш берилган
195	91	70	8	93

2020 йил январ - ноябр

Келиб тушган аризалар	Қўзғатилган ишлар	Қонунбузилиш тан олинган	Иш қўзғатиш рад этилган	Тушунтириш берилган
↑ 24,1%	↓ 14,2%	↓ 31,4%	↑ 125 %	↑ 11,7%
242	78	48	18	109

Бошқаларга қараганда кўпроқ инсофсиз рақобат ҳолатлари билан боғлиқ қонунбузилишлари учрайдиган соҳалар

- Фармацевтика
- Озиқ-овқат
- Ичимликлар
- Қурилиш материаллари
- Бизнес хизматлар соҳаси
- Электрон в ахборот технологиялар
- Таълим

Қўмита томонидан давлат бошқаруви органларининг рақобатни чеклайдиган ҳаракатларини тақиқлаш йўналишида амалга оширилган ишлари

2020 йил январ - ноябр

Қўзғатилган ишлар
10

Ҳокимликларга нисбатан
5

Ветеринария қўмитасига
2

Божхона қўмитасига
1

Дори воситалари экспертиза маркази ДУК
1

Экология қўмитасига
1

Қўмита томонидан давлат бошқаруви органларининг рақобатни чеклайдиган ҳаракатларини тақиқлаш йўналишида амалга оширилган ишлари

2019 йил январ - ноябр

Қўзғатилган ишлар	Кўрсатма ва топшириқлар бажарилган	Суд ишлари давом этмоқда	Жиноий иш қўзғатилган	Муддати мавжуд	Иш тугатилди
17	15	0	0	0	2

2020 йил январ - ноябр

Қўзғатилган ишлар	Кўрсатма ва топшириқлар бажарилган	Суд ишлари давом этмоқда	Жиноий иш қўзғатилган	Муддати мавжуд
10	6	2	1	1

Қўмитага инсофсиз рақобат ҳолатлари билан боғлиқ масалалар буйича аризалар қуйидаги хорижий корхоналардан келиб тушган

PENETRON TOTAL CONCRETE PROTECTION

EMERSON

Coca-Cola

Red Bull

SANOFI

Actavis

PIENO ŽVAIGŽDĖS

Nestle

COLGATE-PALMOLIVE

Красный Октябрь

ЮРІЯ·ФАРМ

LADA

ЖИРОВОЙ КОМБИНАТ ЕКАТЕРИНБУРГ

gsk GlaxoSmithKline

MARS

LADOGA GROUP

SAMSUNG ELECTRONICS

P&G

Mareven

ITECA EXHIBITIONS

ACRU

ANTIMONOPOLY COMMITTEE
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Эътиборингиз учун рахмат!

antimon.gov.uz

info@antimon.gov.uz

Tel.: 71 207 47 00

@antimonuz